

Prof. Józef Łukaszewicz

(1927-2013)

Józef Łukaszewicz urodził się 26 marca 1927 roku w miejscowości Duboja koło Pińska. W czasie II wojny światowej uczęszczał na tajne komplety w Wilnie. Był żołnierzem Armii Krajowej. Po wkroczeniu Armii Czerwonej został wywieziony do Kaługi. Pod koniec 1945 roku trafił do Torunia, gdzie odbył studia wstępne na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Umożliwiły mu one podjęcie studiów matematycznych na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Był uczniem, a następnie współpracownikiem Hugona Steinhausa. Studia ukończył w roku 1950, przedstawiając pracę magisterską *Próba matematycznego ujęcia między strukturą gruzełkową a plo-nem*. Pracę doktorską *O dochodzeniu ojcostwa* obronił w styczniu 1957 roku. Przez całe życie był związany z Uniwersytetem Wrocławskim oraz wrocławskim środowiskiem akademickim. Zatrudniony 1.09.1955, przeszedł drogę od asystenta do profesora, zakończoną emeryturą (od 31.12.1997). W tym czasie pełnił funkcje Kierownika Katedry Statystyki na Wydziale Prawa (1959-65), Kierownika Katedry Zastosowań Matematyki (1965-69), Kierownika Zakładu Zastosowań Matematyki i Statystyki Matematycznej (1969-76, 1980-97), Wicedyrektora Instytutu Matematycznego oraz Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego (1981-82).

Od października 1958 do stycznia 1959 przebywał w Chinach, gdzie prowadził wykłady w Instytucie Matematyki Chińskiej Akademii Nauk. W 1960 roku wyjechał do USA jako stypendysta Fundacji Forda. Przebywał m.in. na Uniwersytecie w Yale oraz Uniwersytecie Północnej Karoliny w Chapel Hill. Uczestniczył w IV Sympozjum Berkeleyskim. W trakcie pobytu w USA miał okazję zapoznać się z nowymi kierunkami zastosowań matematyki, wtenczas jeszcze mało znanymi w Polsce. Stąd też, po powrocie do kraju, propagował programowanie liniowe, teorię gier, badania operacyjne, teorię masowej obsługi.

W pracy naukowej prof. Łukaszewicz zajmował się głównie probabilistycznymi zastosowaniami matematyki. Współpracował z antropologami, biologami, lekarzami oraz prawnikami. Był pionierem wykorzystania komputerów. W 1962 roku przebywał na miesięcznej praktyce w Wielkiej Brytanii, gdzie uczył się obsługi „elektronicznej maszyny cyfrowej” Elliott 803. Był to wówczas jedyny komputer seryjnej produkcji pracujący w polskim szkolnictwie wyższym.

Prof. Łukaszewicz był autorem lub współautorem ponad 170 publikacji, w tym książek: *Metody numeryczne i graficzne* (z M. Warmusem; 1956), *Opisowe metody statystyki* (z S. Bronstejnem oraz J. Kucharczykiem; 1971), *Programowanie dla maszyny Elliott 803 ze szczególnym uwzględnieniem autokodu Mark 3* (1968), *Jak szukać optymalnych decyzji?* (1996). Na uwagę zasługuje jego wspólna praca z W. Sadowskim *On comparing several populations with a control population* (*Zastosowania Matematyki*; 1960), cytowana w słynnej monografii *Theory of Rank Tests* (Hájek, Šidák; 1967).

Prof. Łukaszewicz był zastępcą redaktora naczelnego *Zastosowań Matematyki*, członkiem komitetu redakcyjnego *Matematyki Stosowanej*, członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Matematycznego, Polskiego Towarzystwa Biometrycznego, Institute of Mathematical Statistics, Institute of Management Science. Był także członkiem Komitetu Nauk Matematycznych, a w latach 1973-76 członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej do Spraw Kadr Naukowych. Był laureatem Nagrody imienia Hugona Steinhausa (1972), promotorem 4 przewodów doktorskich (Ilony Kopocińskiej, Edwarda Stachowskiego, Tomasza Rolskiego i Jana Rzytki) oraz opiekunem wielu magistrantów.

Profesor Józef Łukaszewicz zmarł 26 sierpnia 2013 w Krakowie. Został pochowany na cmentarzu św. Rodziny we Wrocławiu.

Grzegorz Wyłupek